

SEÐLABANKI ÍSLANDS

Nokkur atriði um banka

SFF-dagurinn
28. nóvember 2019

Ásgeir Jónsson
seðlabankastjóri

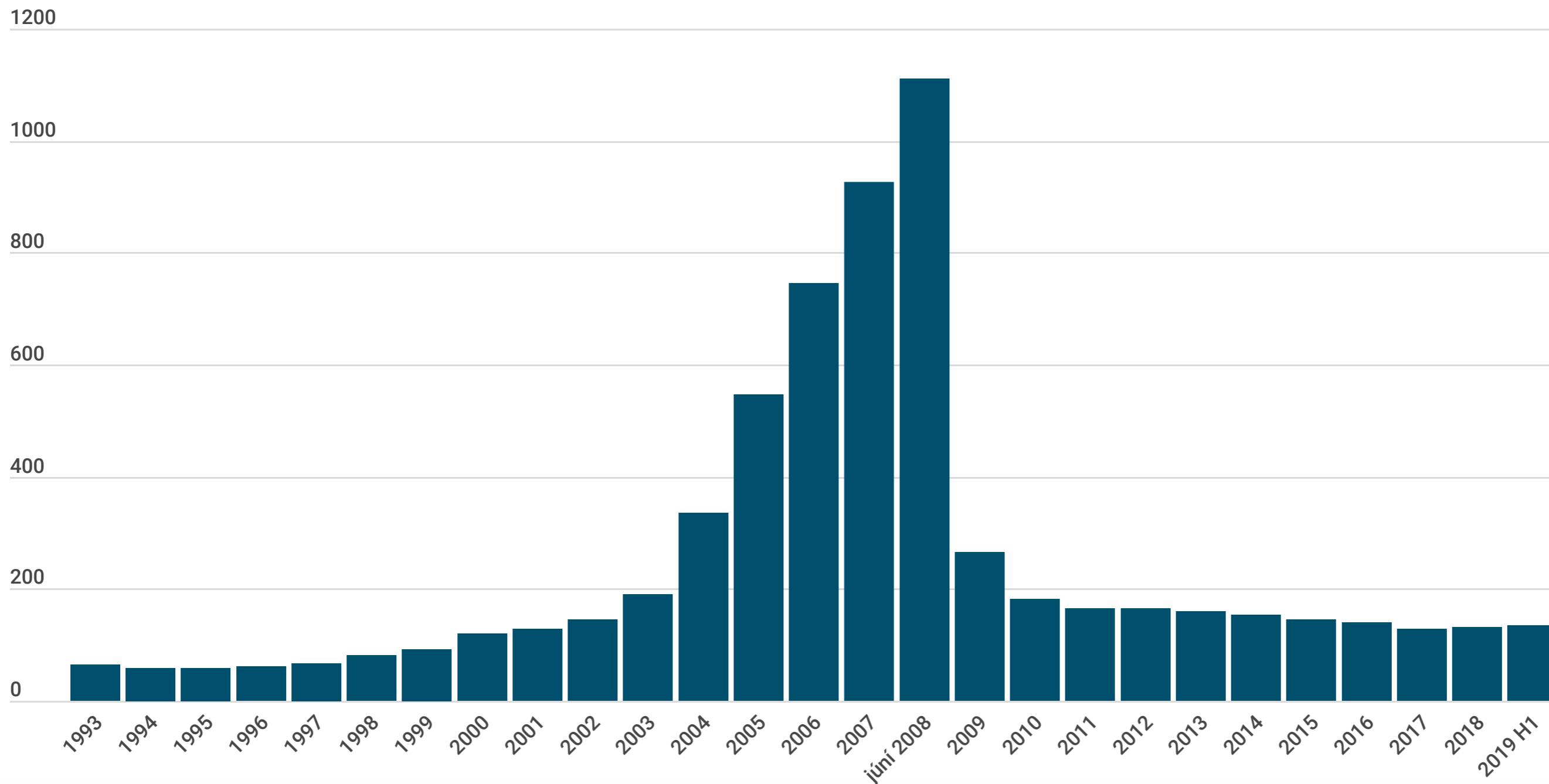
Stærð og samsetning fjármálakerfisins

Hvað þurfum við stórt bankakerfi?

Íslenska bankakerfið hefur skroppið saman ...

Hlutfall heildareigna innlánsstofnana (móðurfélög) af landsframleiðslu 2002-2019

% af VLF

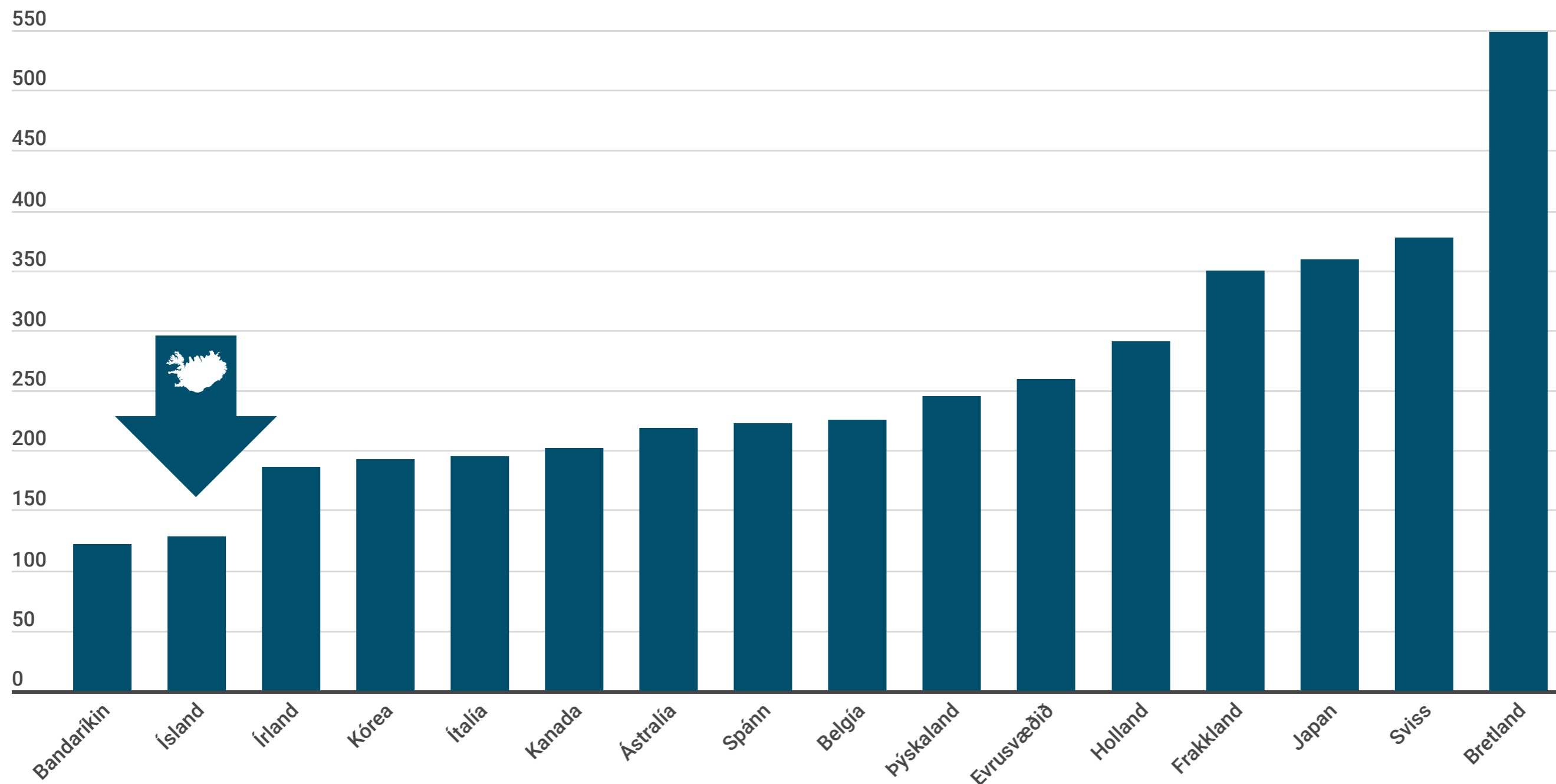

... og er lítið í alþjóðlegu samhengi

Heildareignir bankakerfisins í nokkrum iðnríkjum 2017

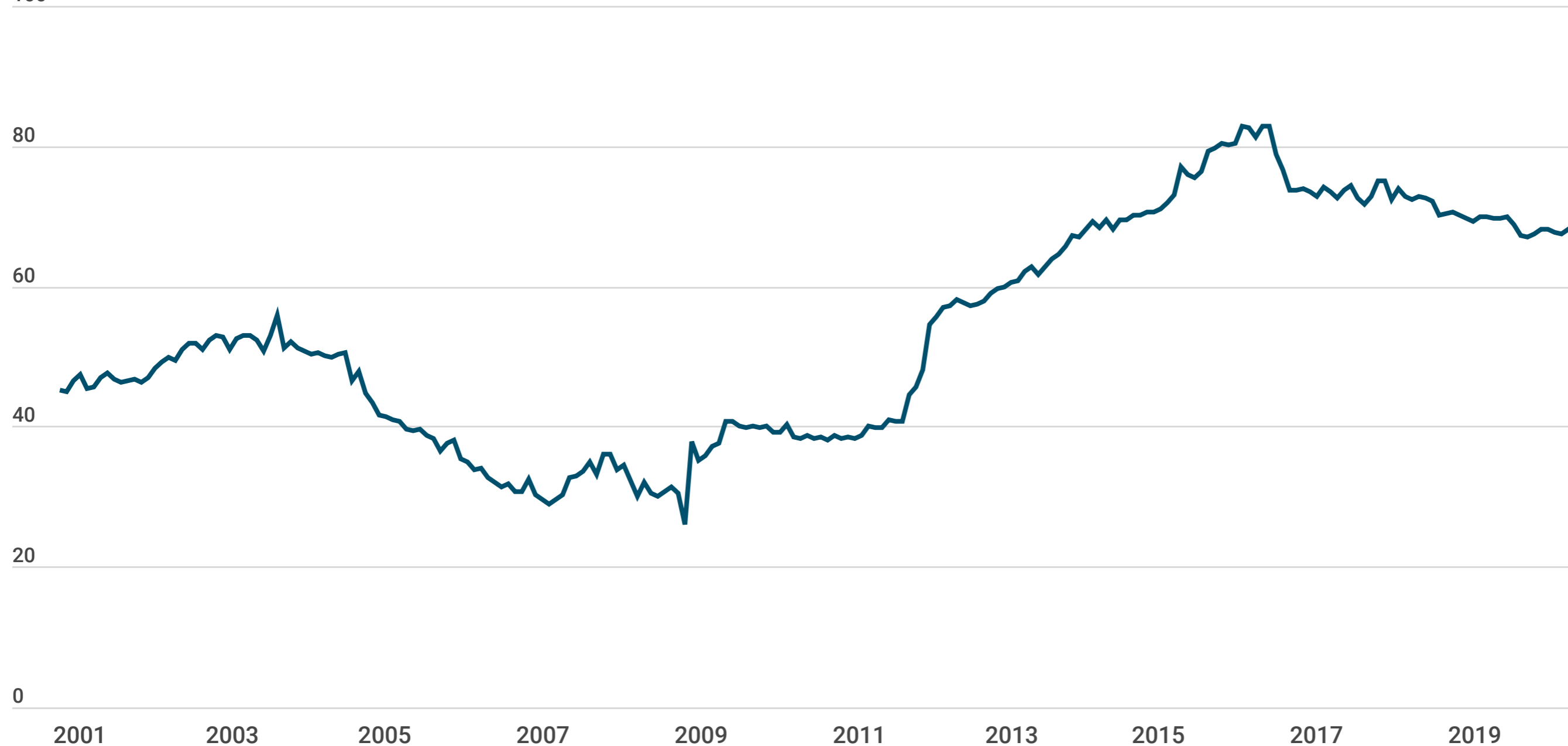
% af VLF

Stærð bankanna markast af innlánnum ...

Peningamagn í umferð (M3) í hlutfalli af innlendum útlánnum innlánsstofnana 2001-2019

% af útlánnum
100

... en peningamagn í umferð hefur dregist saman sem hlutfall af landsframleiðslu

Peningamagn í umferð 2000-2019

% af VLF

110

100

90

80

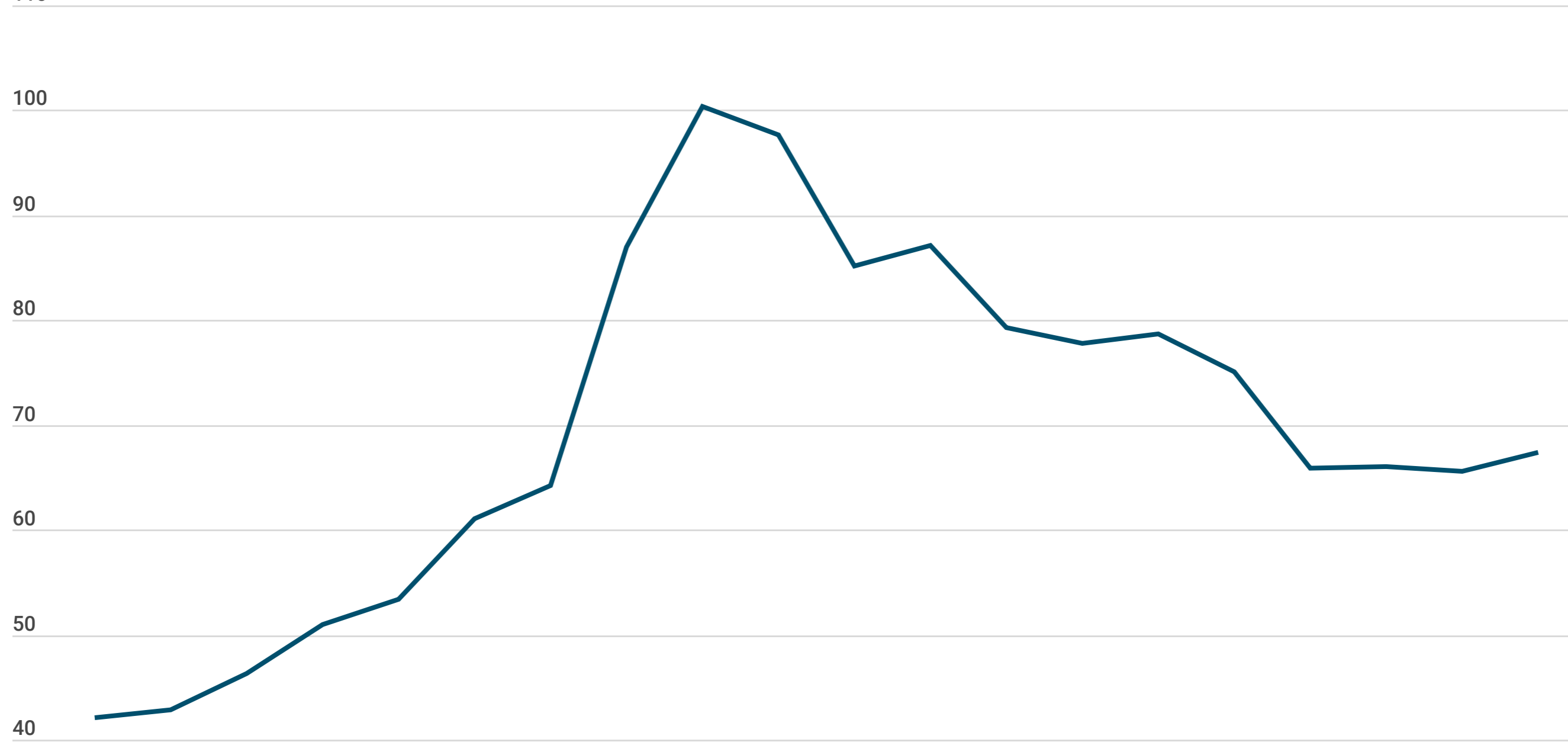
70

60

50

40

2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019

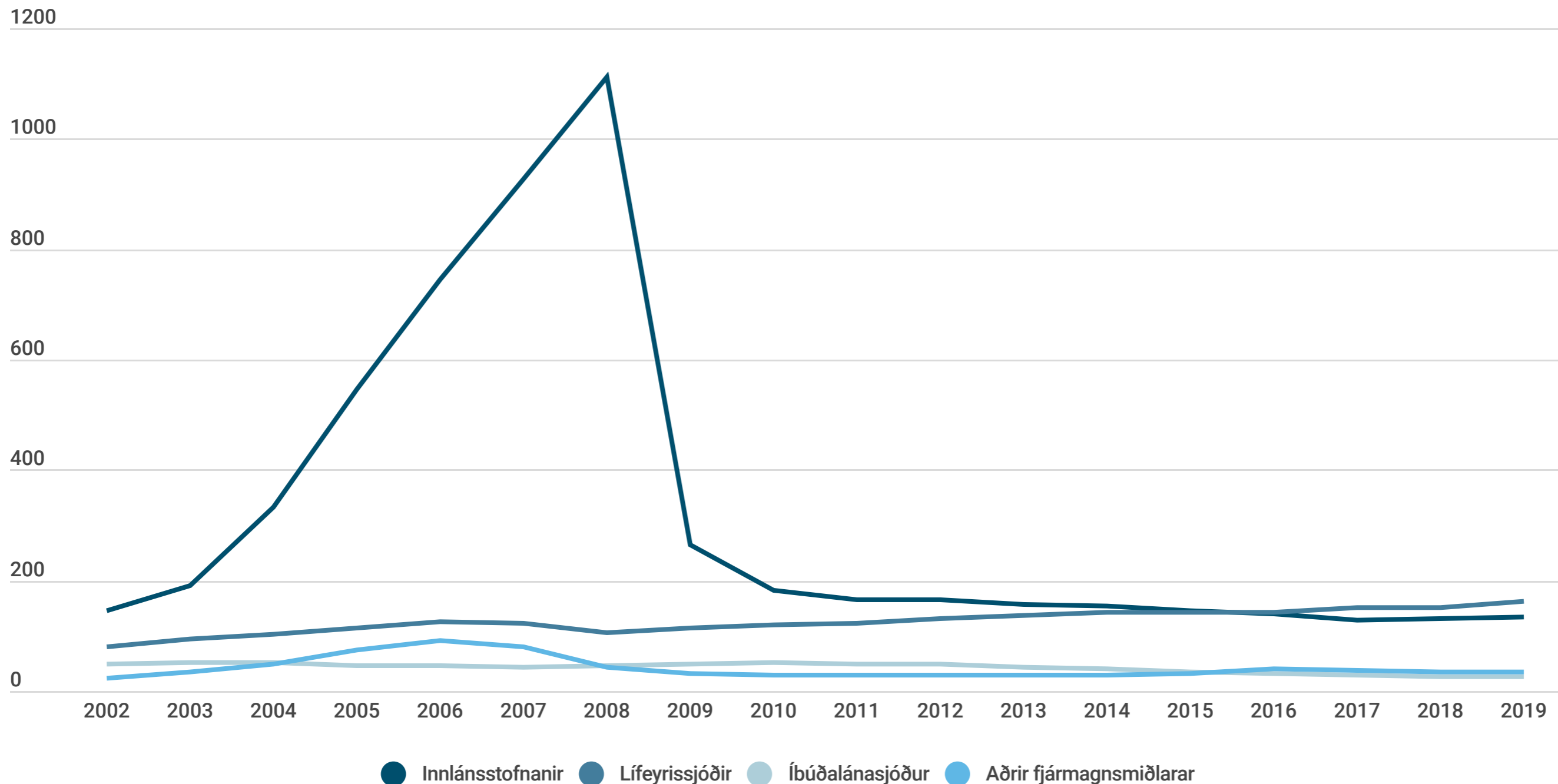
Hið nýja íslenska bankakerfi markast af heildarinnlánum – eða peningamagni í umferð

- Peningamagn í umferð ræðst af mörgum þáttum:
  - Efnahagsreikningi Seðlabankans – s.s. gjaldeyriskaupum eða beinni peningaprentun
  - Lausafjárreglum og eiginfjárkröfum innlánsstofnana – sem hafa áhrif á peningamyndun
  - Viðskiptum í hagkerfinu – sem skapar þörf fyrir greiðslumiðil
  - Lausafjárþörf fjárfesta - aukið efnahagslegt öryggi minnkar eftirspurn eftir peningum
  - Vaxtastigi í landinu - sem hefur áhrif á veltuhraða
- Þegar til lengri tíma er litið ætti hlutfall peningamagns í umferð að vera stöðugt – og innlán vaxa á sama hraða og landsframleiðsla. Útlán innlánastofnana ættu að vaxa á sama hraða
- Peningamagn sem hlutfall af landsframleiðslu hefur verið að dragast saman – það var í kringum 100% árið 2009 en er nú um 70%
- Íslenska bankakerfið er að skreppa saman – þar sem innlánafjármögnun er ekki að vaxa í takt við hagvöxt

Breytt samsetning: lífeyrissjóðir eru nú orðnir umfangsmeiri í íslensku fjármálakerfi en bankarnir ...

Heildareignir innlánsstofnana, lífeyrissjóða og annarra fjármagnsmiðlara 2002-2019

% af VLF

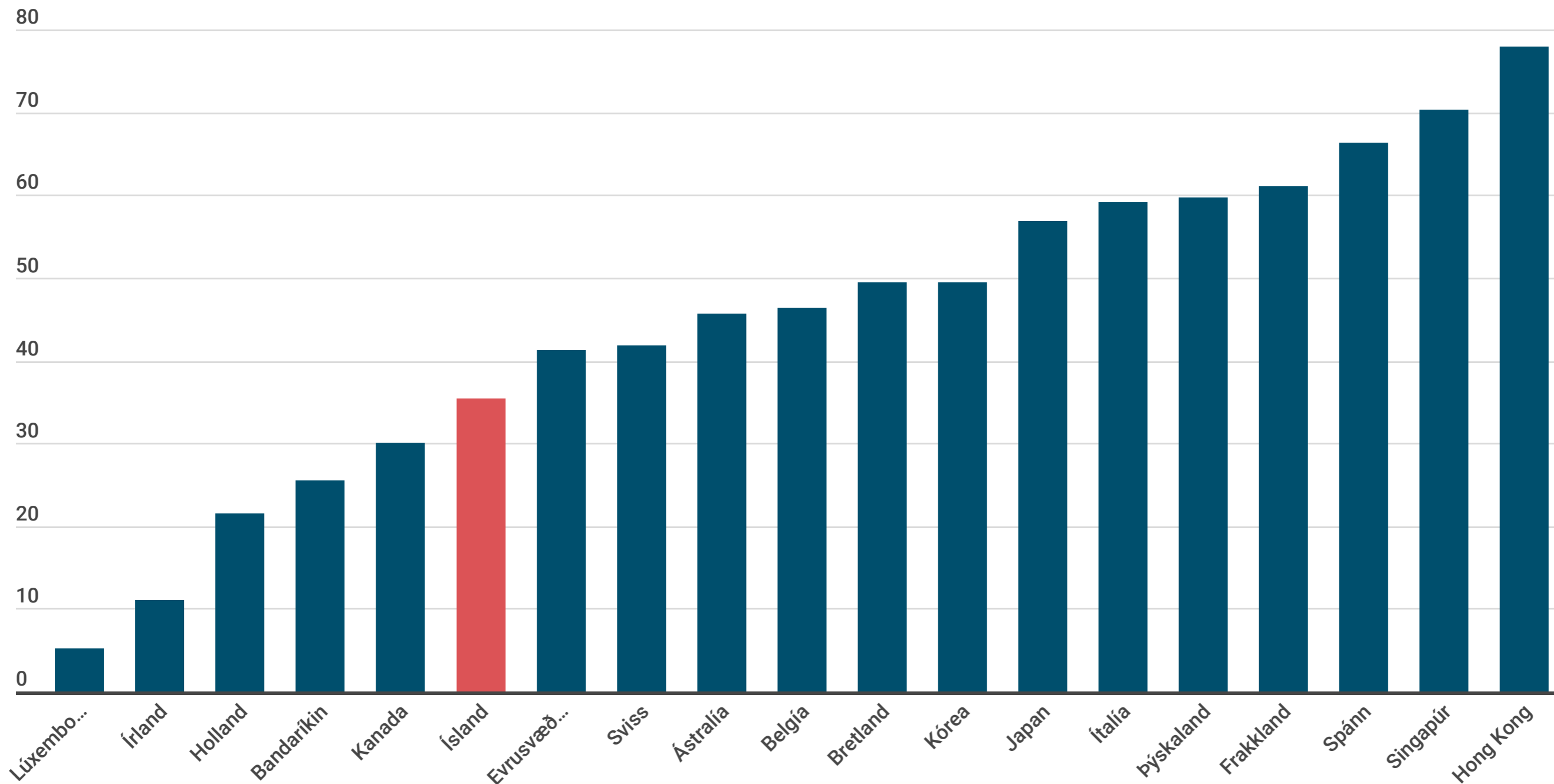

... og hlutfallslegt umfang bankanna lítið í alþjóðlegu samhengi ...

Hlutfall banka af fjármálakerfinu í heild í nokkrum ríkjum 2017

% af fjármálakerfinu í heild (án seðlabanka)

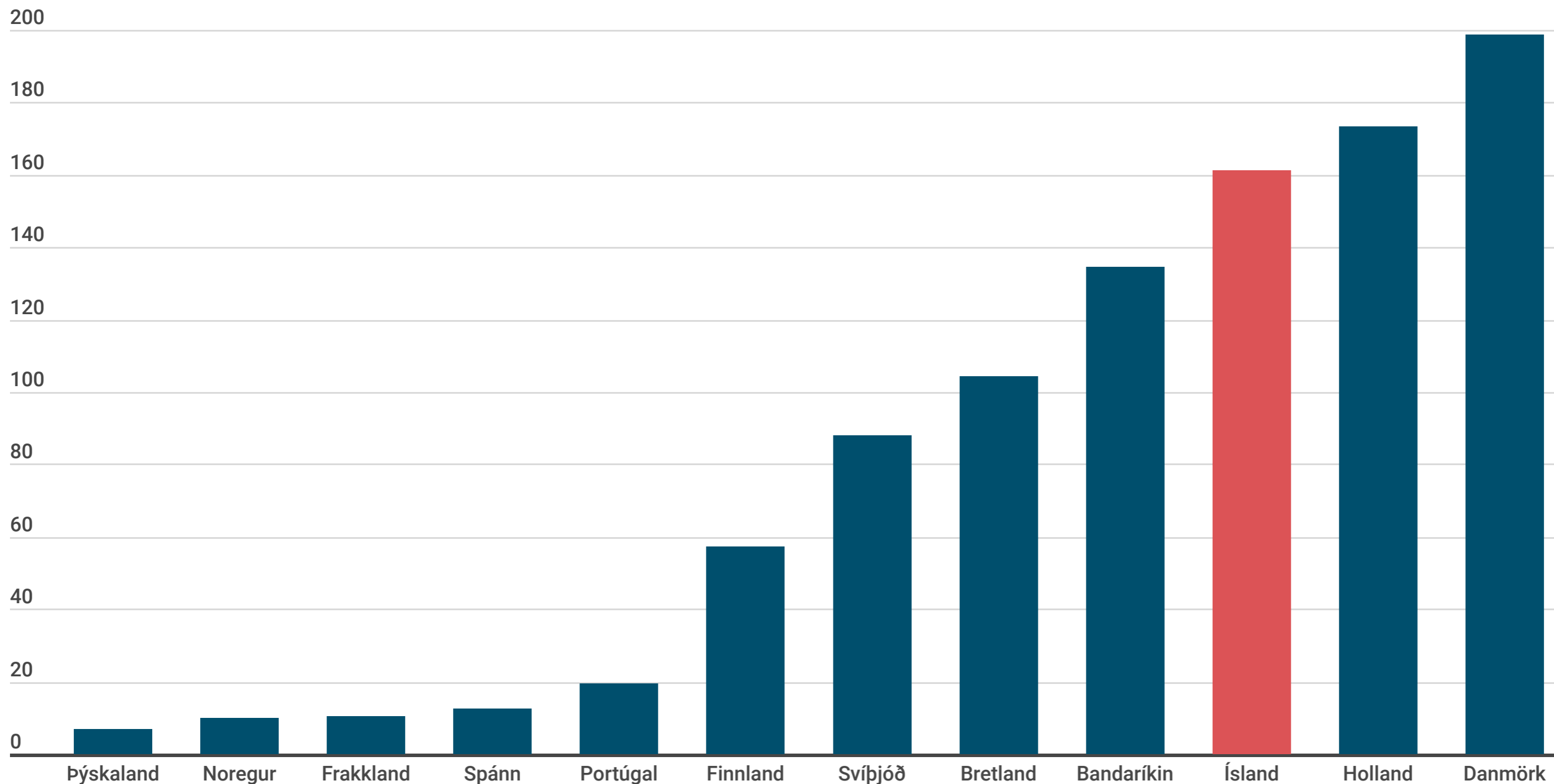

... á meðan lífeyrissjóðirnir vega þungt ...

Hlutfall heildareigna lífeyrissjóðskerfa af landsframleiðslu í nokkrum ríkjum 2018

% af VLF

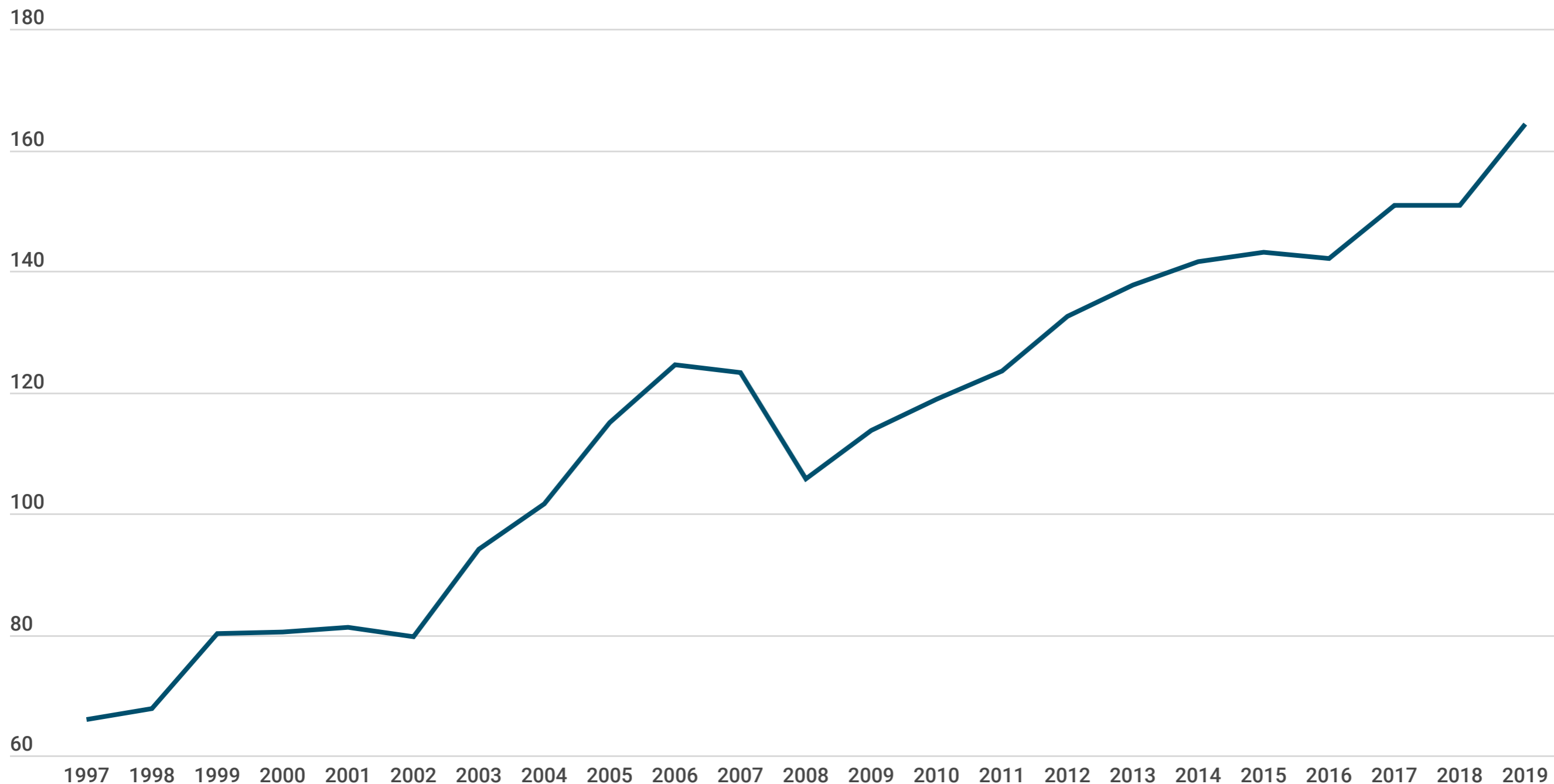

... og mikilvægi þeirra eykst stöðugt

Hlutfall heildareigna lífeyrissjóða á Íslandi af landsframleiðslu

% af VLF

Lífeyrissjóðirnir eru orðnir umfangsmestu aðilarnir í fjármálakerfinu

- Launafólk á Íslandi leggur 15,5-20% af tekjum til lífeyrissjóða
- Lífeyrisframlög eiga að ávaxtast á árum og áratugum – lífeyrissjóðir hafa því yfirburði í langtíma fjármögnun
- Lífeyrissjóðir gegna höfuðhlutverki við fjármögnun húsnæðislána hérlendis – spurningin snýst um hvort einhverjir milliliðir komi að verki eða hvort markaðir séu nýttir við milligönguna
- Uppsöfnun lífeyrissparnaðar hvetur til lægra seljanleikaálags (lægri halla á vaxtarófi) og lægri langtímavaxta
- Bankar eru með mjög stutta skuldahlið sem er byggð á innlánnum – og tímaumbreytingu með því að lána út langt. Þeir geta ekki boðið sömu langtímavexti og lífeyrissjóðir
- Þunginn í íslenska fjármagnskerfinu er að færast frá bönkum til lífeyrissjóða

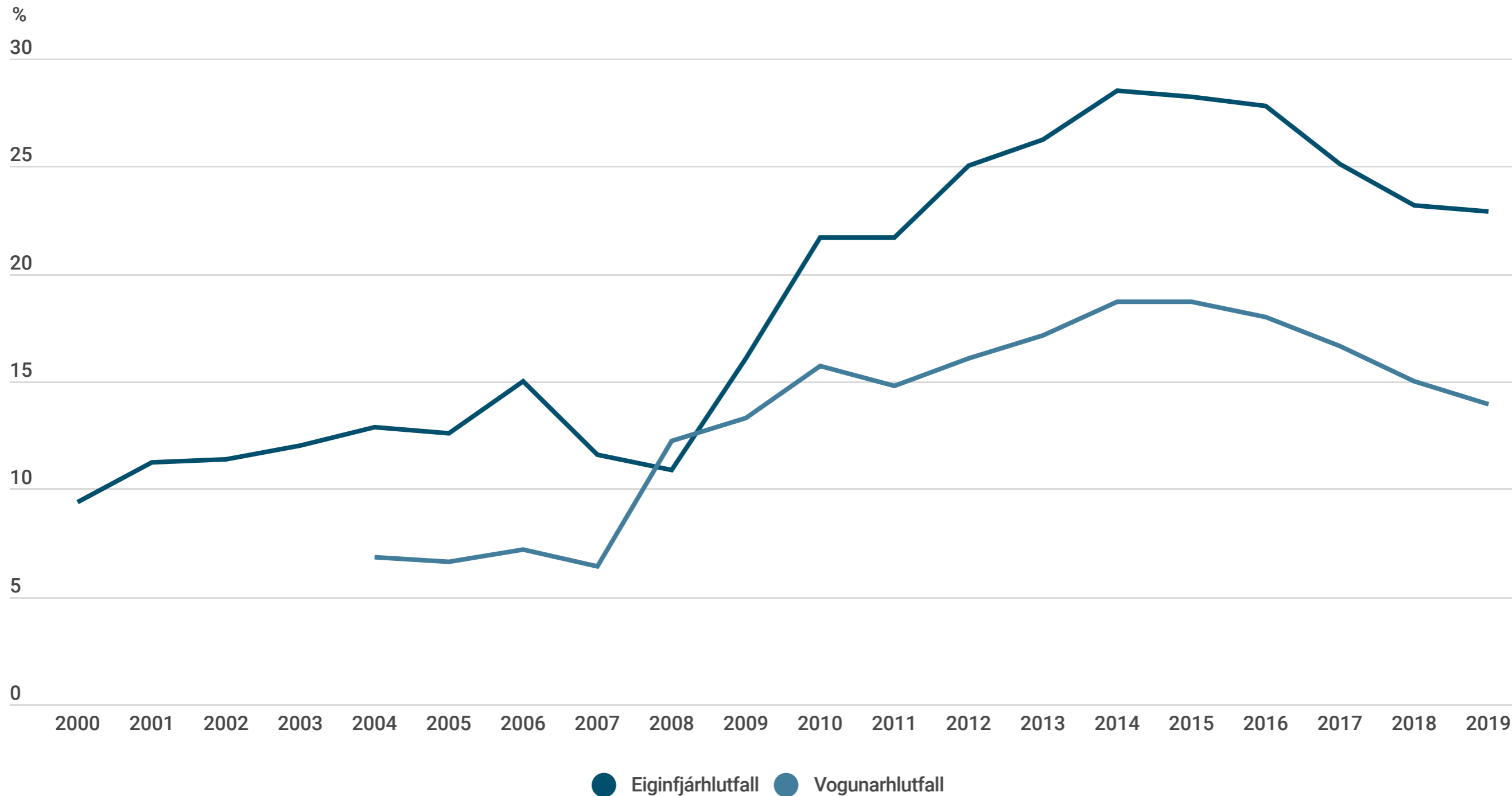
Miðlun peningastefnunnar í breyttu kerfi

Bankarnir hafa mjög sterka eiginfjárstöðu ...

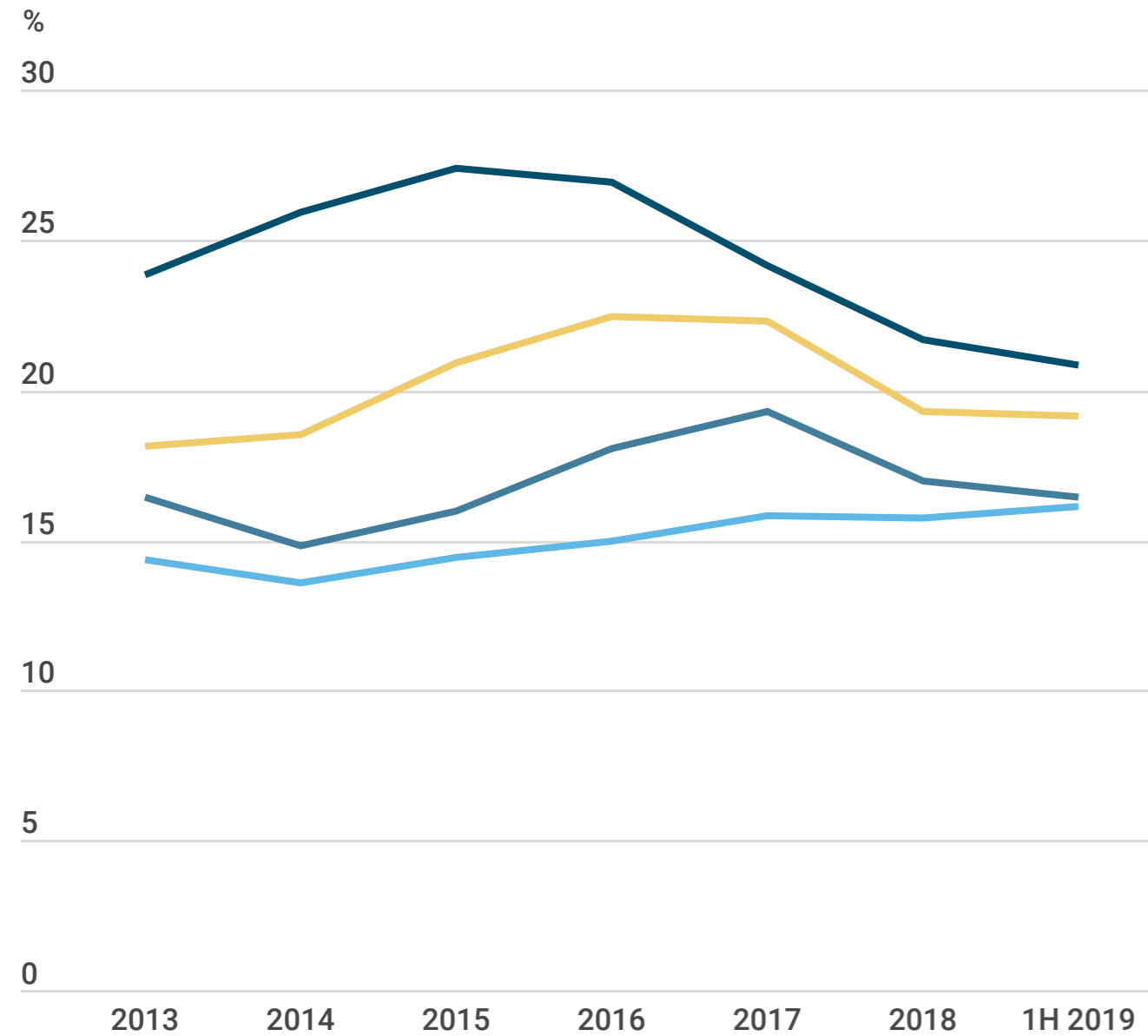

Innlánsstofnanir: eiginfjár- og vogunarlutföll 2000-2019

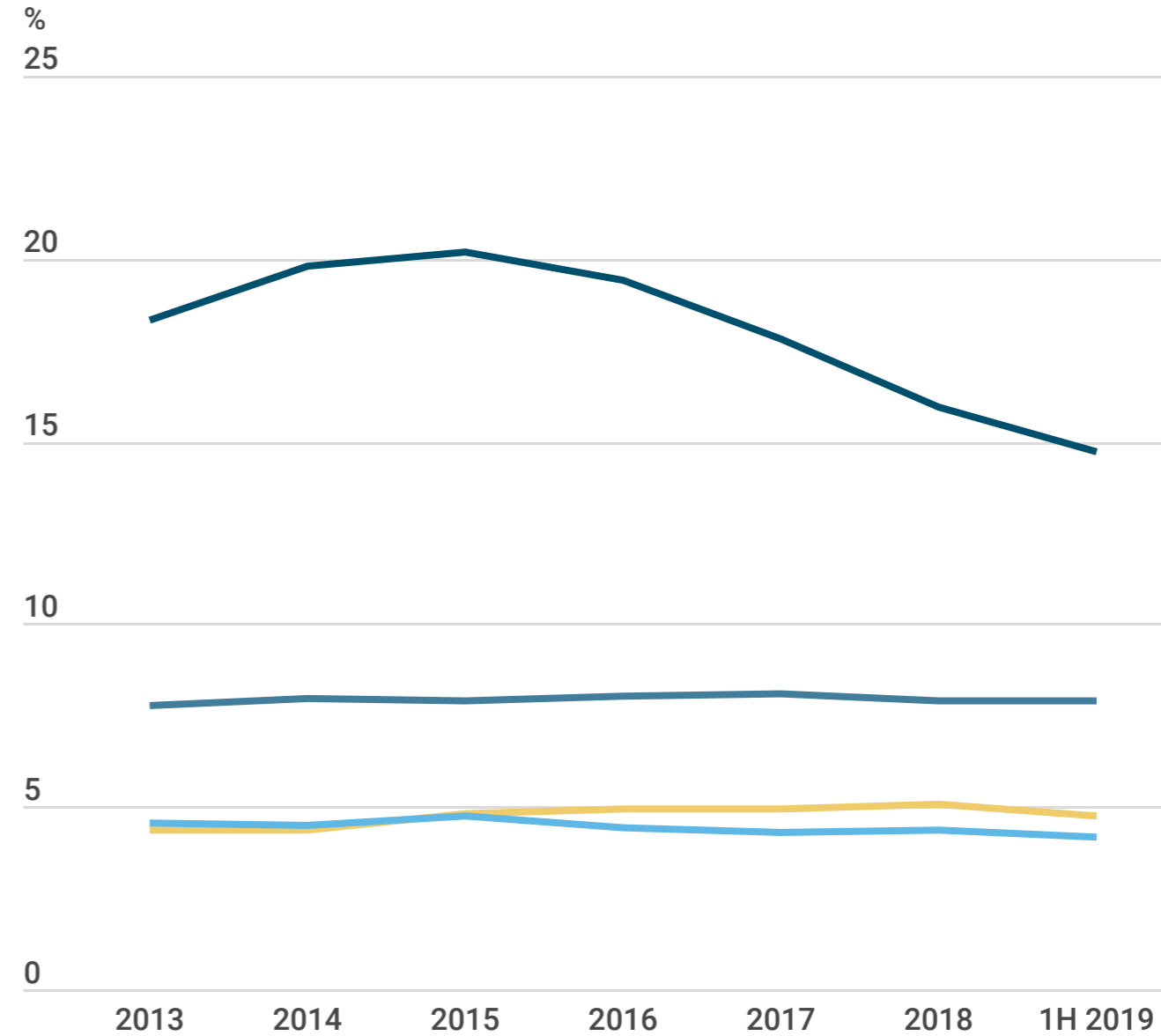

... og skuldsetning þeirra er minni en víða annars staðar

Innlánsstofnanir: eiginfjárhlutföll

Innlánsstofnanir: vogunarhlutföll

● KMB
 ● Norrænir bankar af svipaðri stærð og KMB
 ● Stórir norrænir bankar
 ● Stórir evrópskir bankar

● KMB
 ● Norrænir bankar af svipaðri stærð og KMB
 ● Stórir norrænir bankar
 ● Stórir evrópskir bankar

Eiginfjáarkvaðir bankanna eru sveigjanlegar

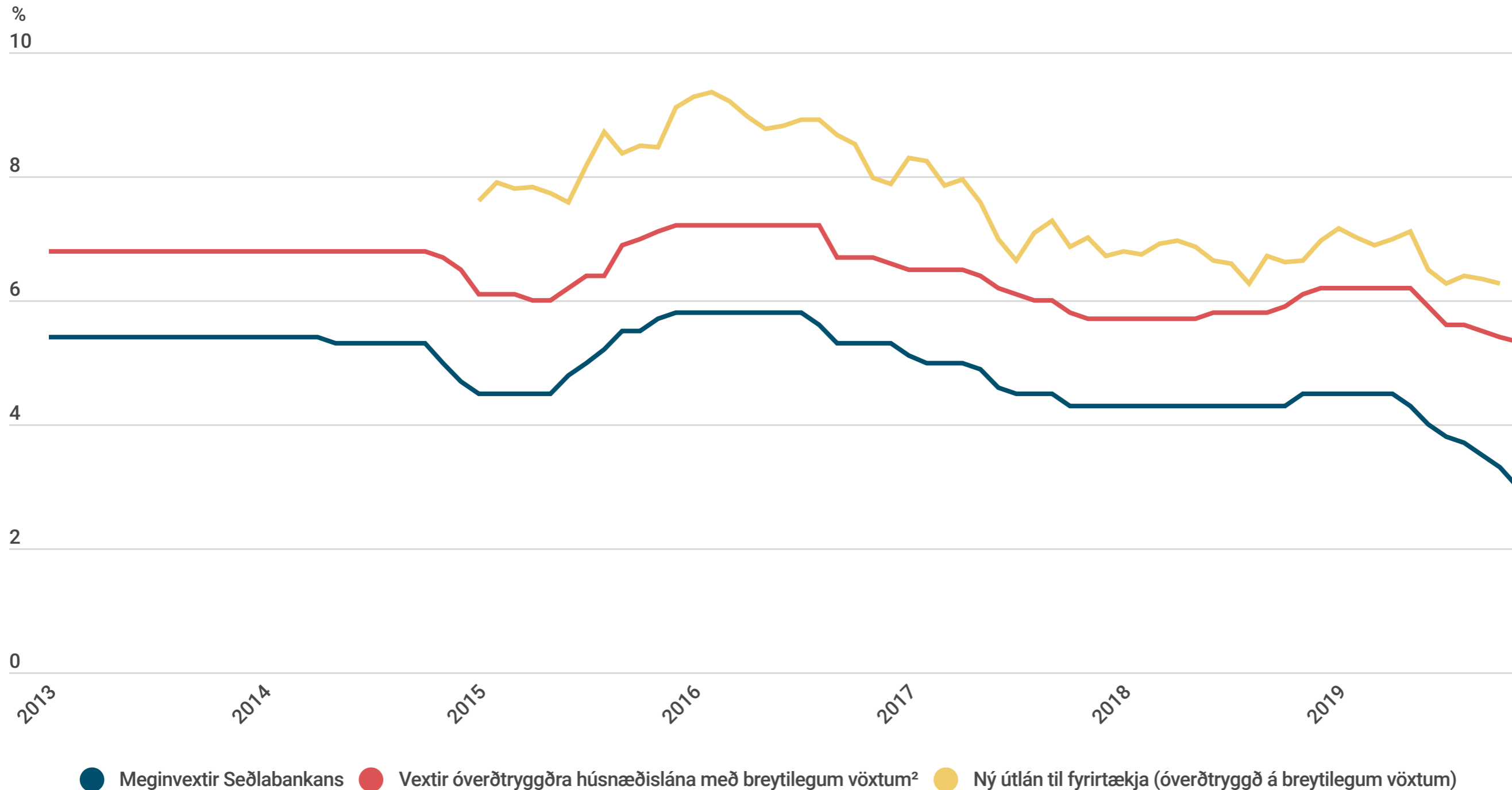
- Eiginfjáarkvaðir á banka hafa áhrif á vaxtamun – og fórnarkostnað við útlán. Þær hafa einnig áhrif á áhættuprófíl – verðsetningu áhættu við útlán
- Fyrirséð að eiginfjáarkvaðir bankanna munu lækka um 0,6-1,25 prósentustig á næstu árum vegna innleiðingar á Evrópulöggjöf um afslátt vegna lítilla og meðalstórra fyrirtækja
- Einnig – er fyrirséð að sveiflujöfnunarauki verði lækkaður ef að kreppir í efnahagslífinu til að viðhalda útlánagetu bankakerfisins og styðja við miðlun peningastefnunnar
- Íslensku bankarnir beita allir staðalaðferð við útreikninga á eiginfjárbindingu en erlendir bankar sem þeir eru oft bornir saman við beita innrimats líkönum. M.a. vegna þessa eru vogunarhlutföll íslensku bankanna mun hærri en erlendra

Óverðtryggðir vextir viðskiptabanka hafa í meginatriðum þróast í takt við meginvexti Seðlabankans ...

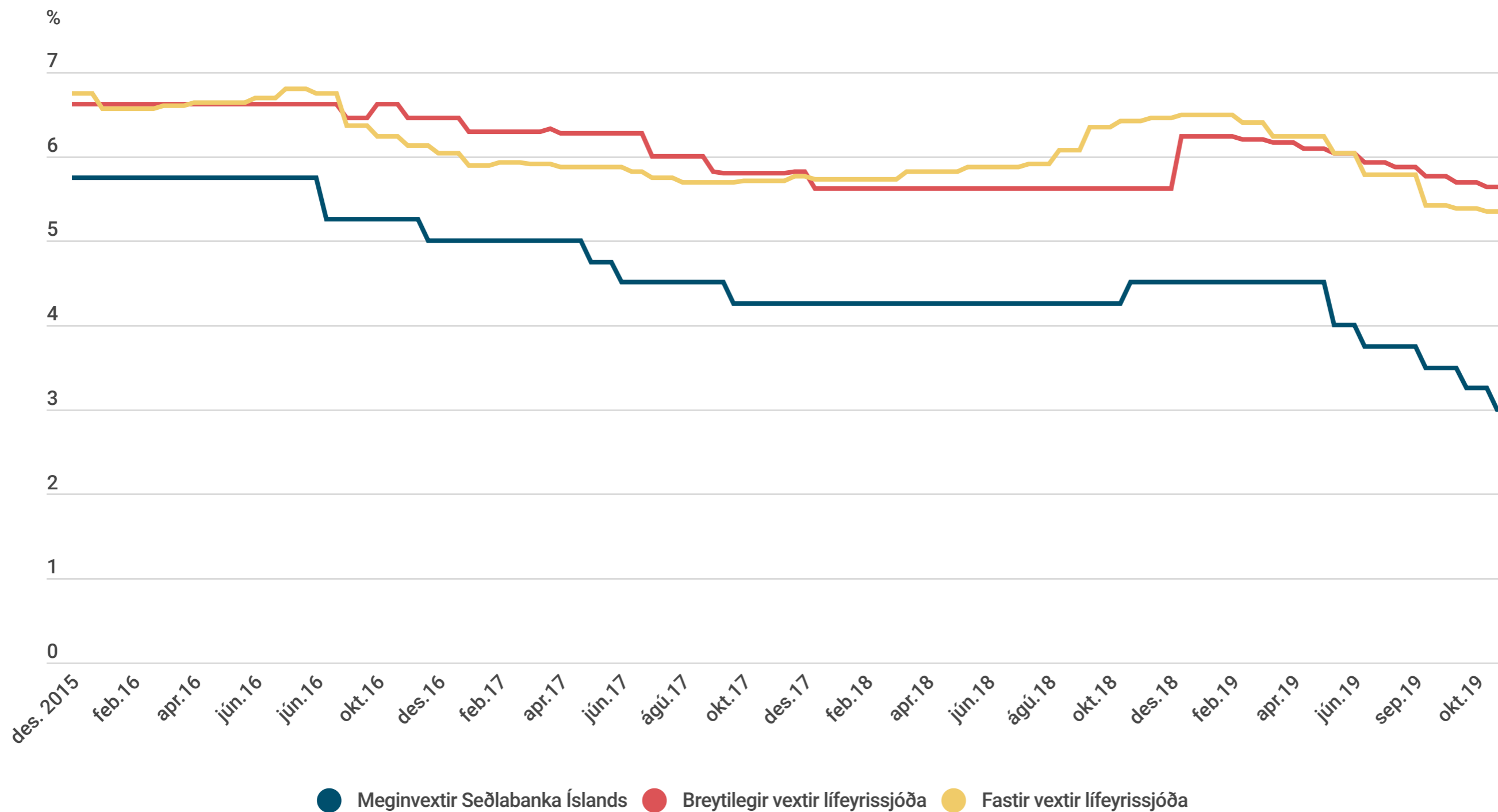

Meginvextir Seðlabankans og óverðtryggðir vextir viðskiptabanka 2013-2019

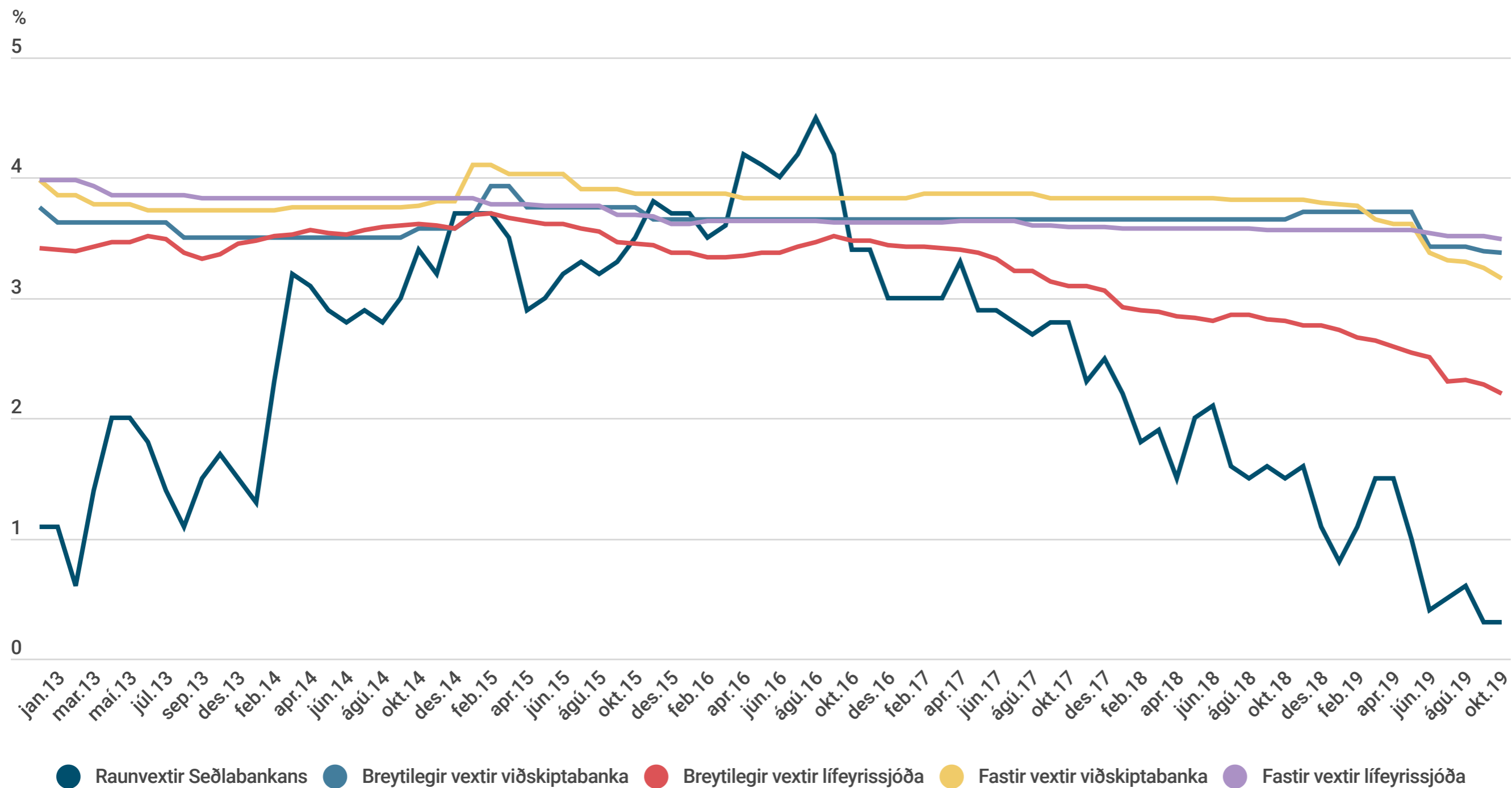
... og lífeyrissjóðir hafa einnig lækkað óverðtryggða vexti ...

Meginvextir Seðlabankans og óverðtryggðir vextir lífeyrissjóða 2015-2019

... en minni breytingar hafa orðið á verðtryggðum vöxtum eins og við er að búast

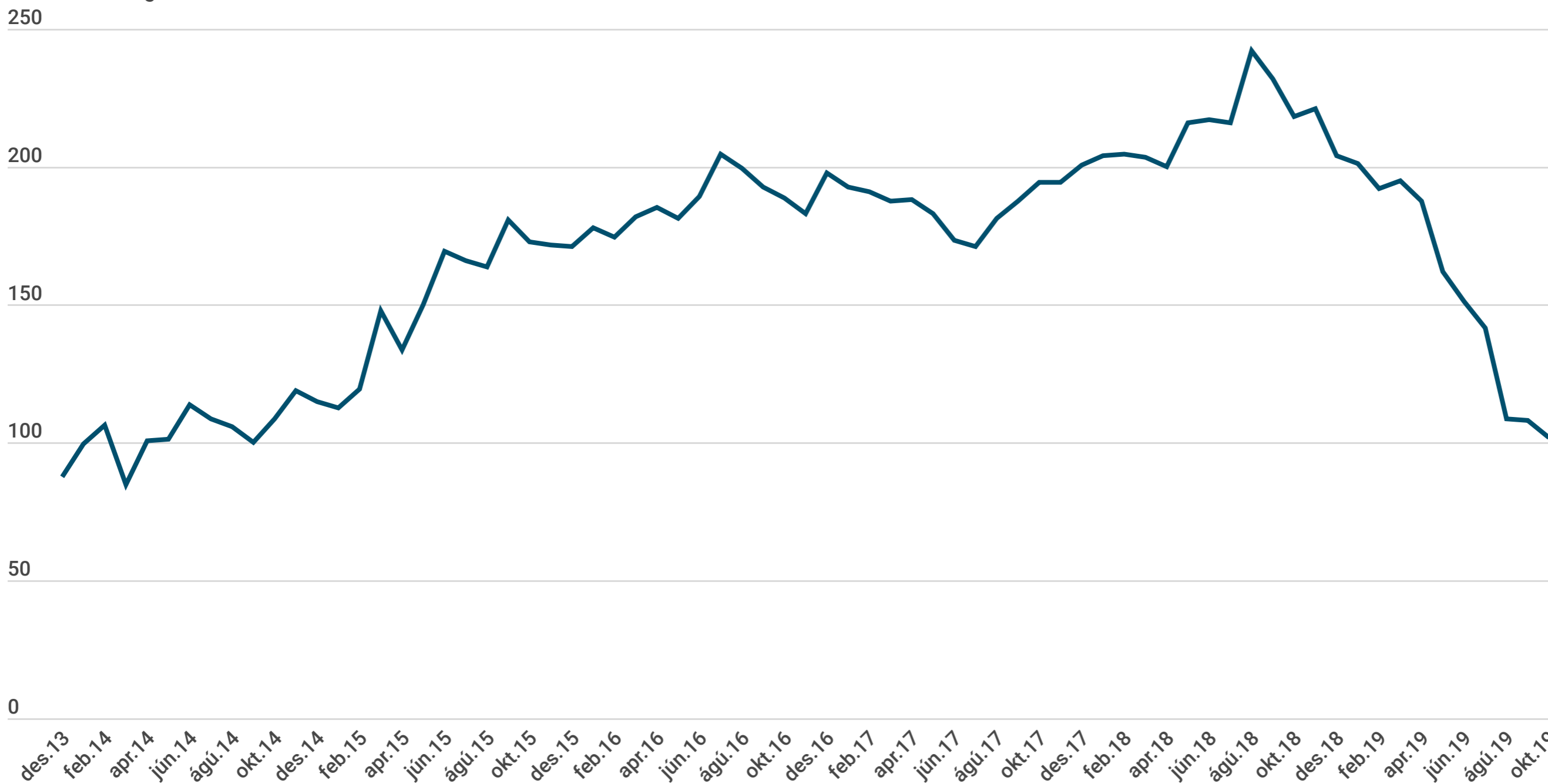
Raunvextir Seðlabankans og verðtryggðir vextir banka og lífeyrissjóða 2013-2019

Vaxtakjör hafa því batnað en vísbendingar eru um að þrengt hafi að aðgengi að lánsfé

Hrein ný útlán KMB til atvinnufyrirtækja, 12 mánaða hlaupandi summa

Ma.kr. á verðlagi ársins 2019

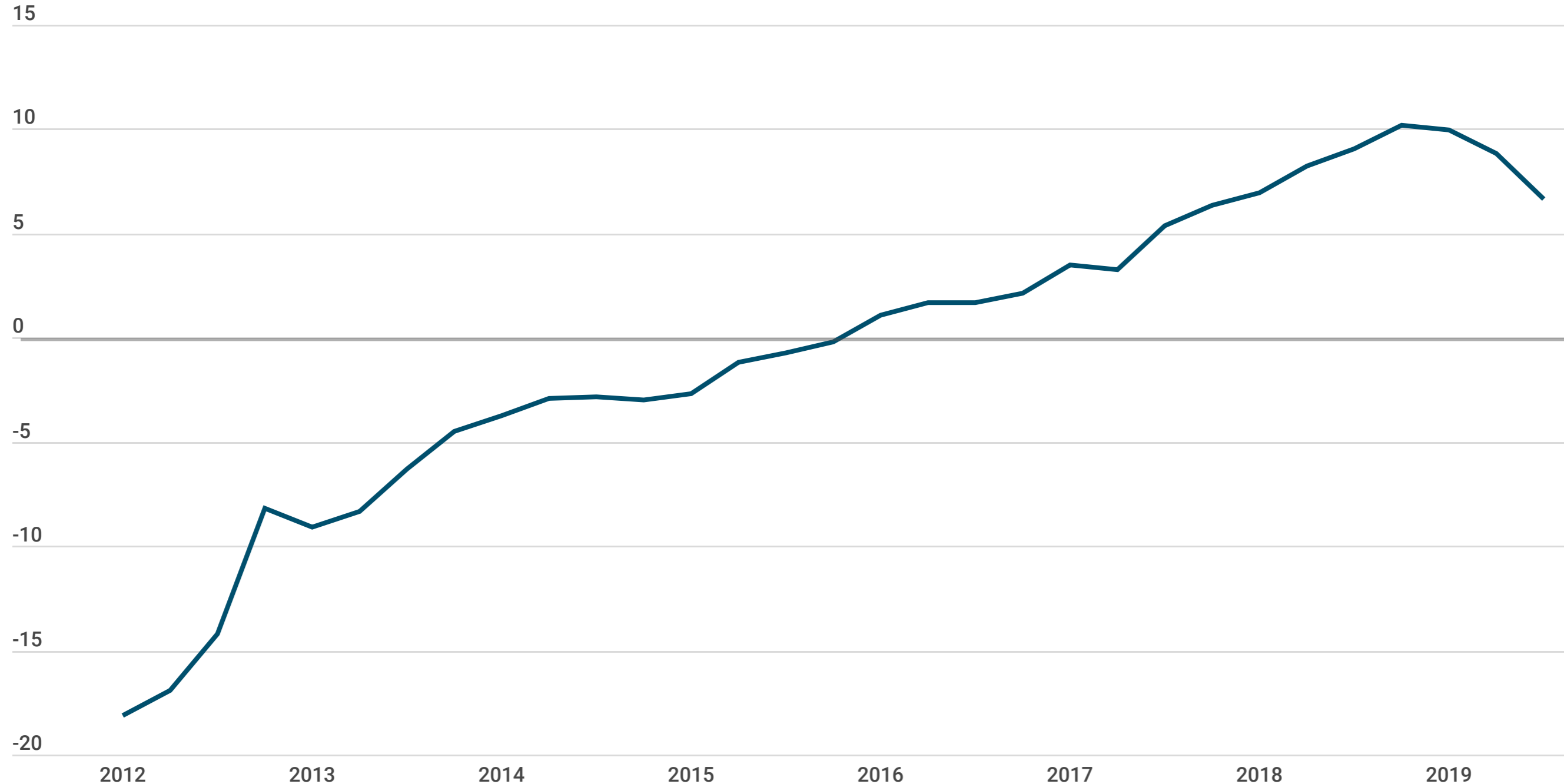

Útlánavöxtur hefur verið mikill undanfarin ár en nú er tekið að hægja á

Útlán lánakerfis til innlendra aðila 2012-2019

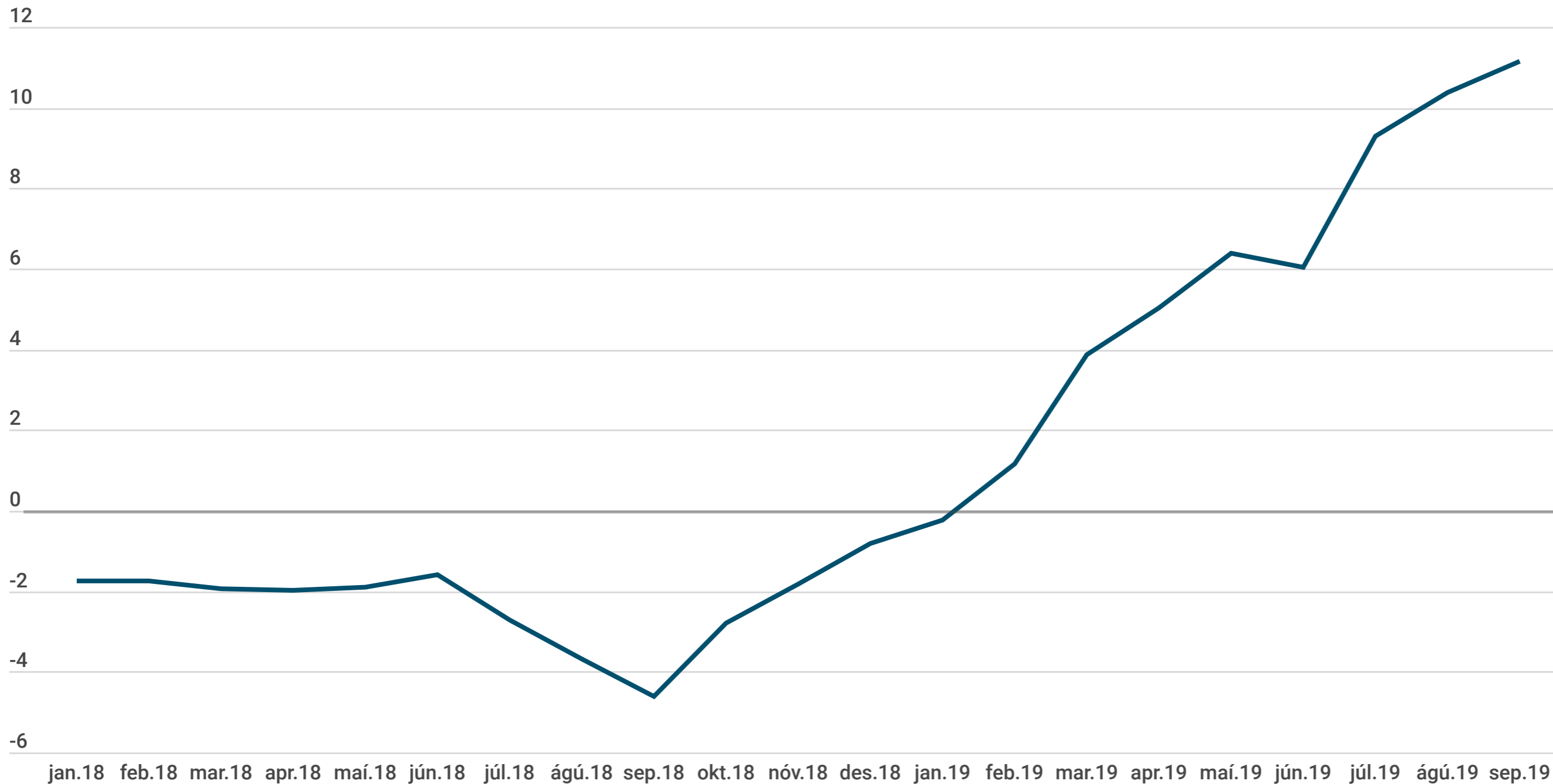
Breyting frá fyrra ári (%)

Vísbendingar um aukið hlutverk sjóða

Þróun skulda fyrirtækja við verðbréfa-, fjárfestingar- og fagfjárfestasjóði

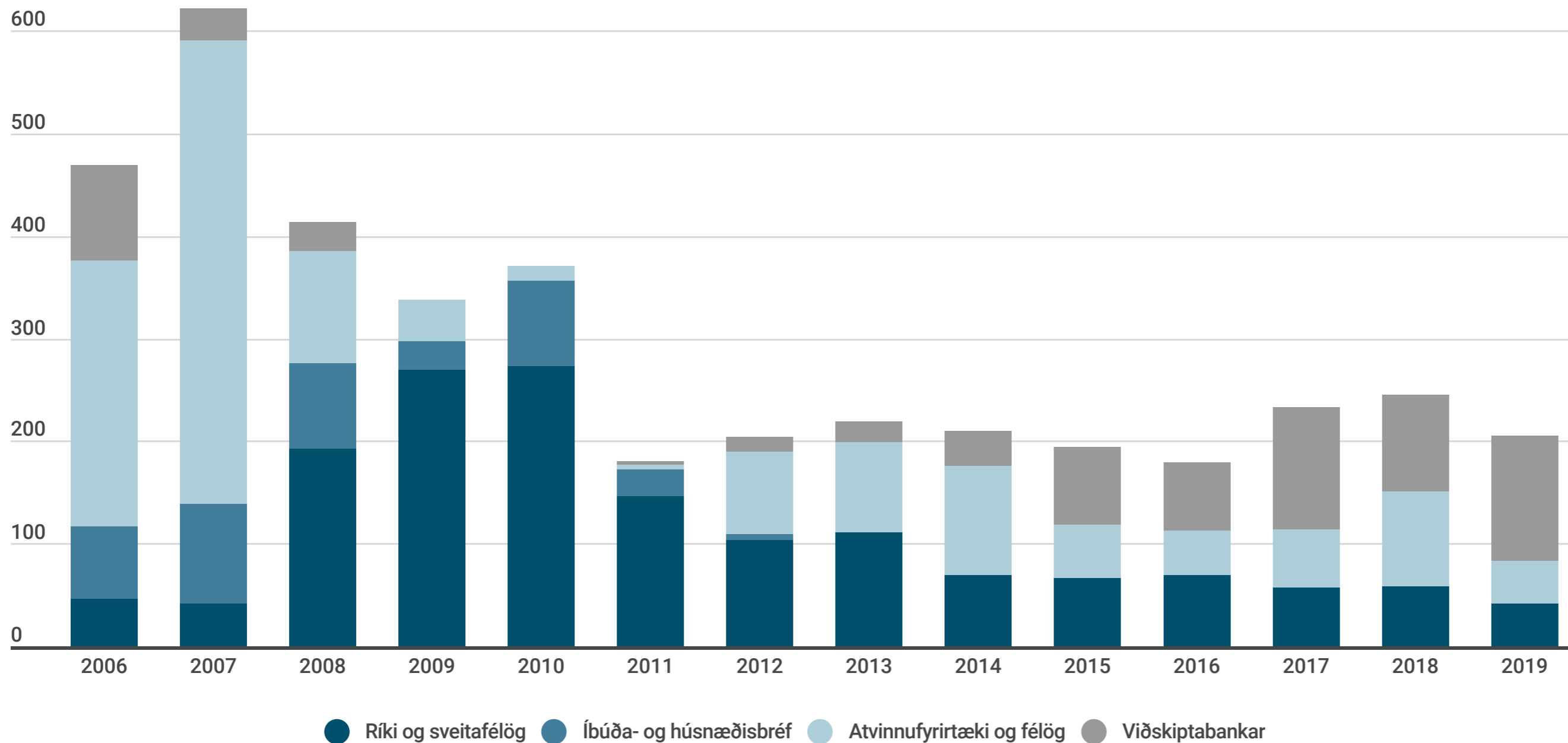
Breyting frá fyrra ári (%)

Meðan lítila breytinga gætir á markaði með skuldabréf atvinnufyrirtækja

Útgáfa markaðsskuldabréfa

Ma.kr. á verðlagi ársins 2019

Tæki sem ná til allra

- Umbreyting bankanna frá því endurlána erlent heildsölufjármagn og til þess að reiða sig á innlán – hefur styrkt miðlun peningastefnunnar
- Íslensku bankarnir eru fyrst og fremst fyrirtækjabankar – Seðlabankinn hefur því veruleg áhrif á verðsetningu fjármagns með vaxtaákvörðunum sínum
- Hins vegar – eru ýmsir langtímapættir sem þrýsta á minnkun bankakerfisins. Atvinnulífið verður í auknum mæli að reiða sig á nýjar fjármagnsuppsprettur
- Fyrirséð að þjóðhagsvarúðartæki munu fá aukið vægi á komandi árum – bæði til þess að tryggja virkni peningastefnunnar og halda áhættu í skefjum
- Þjóðhagsvarúðartæki verka á alla leikendur á fjármagnsmarkaði - ekki einungis bankana